

Številka: 53000-3/2020/3

Datum: 18. 6. 2020

Poročilo o realizaciji načrtovanih dejavnosti in sredstvih za Slovence izven meja Republike Slovenije v letu 2019

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je na 1. nadaljevanju 2. seje, 21. 3. 2019 sprejela sklep, da priporoča Vladi Republike Slovenije, da najkasneje meseca maja tekočega leta poroča o realizaciji načrtovanih dejavnosti in sredstvih zanjo za preteklo leto.

V tabeli so navedena sredstva, ki so jih namenili posamezni resorji za dejavnosti Slovencev izven Republike Slovenije v letu 2019 (v EUR):

	USZS	MIZŠ	MK	MGRT	MKGP	MDDSZ	MORS
zamejstvo	6.425.436,33	421.954,00	326.247,04		214.596,00	41.630,72	54.837,88
svet	1.373.401,92	1.488.738,00					
zamejstvo/svet				315.581,00		347.630,72	
SKUPAJ	7.798.838,25	1.910.692,00	326.247,04	253.705,00	214.596,00	389.149,94	54.837,88

V nadaljevanju posredujemo realizirane aktivnosti po posameznih resorjih.

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (v nadaljevanju: Urad) vzdržuje stalne stike s slovenskimi narodnostnimi skupnostmi v sosednjih državah in Slovenci po svetu ter njihovimi organizacijami, z namenom ohranjanja in razvoja narodnostne, jezikovne in kulturne identitete. Urad vzpodbuja kulturno, prosvetno, gospodarsko, znanstveno, izobraževalno in drugo povezovanje z matično državo. Urad spremlja in koordinira delo ostalih ministrstev Vlade Republike Slovenije glede skrbi in povezovanja s Slovenci izven njenih meja. Urad pri svojem delu sodeluje tudi s Komisijo DZ za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu ter organizacijami civilne družbe v Sloveniji v smislu skupne skrbi za pripadnike avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah in Slovence po svetu.

Izvajanje finančne podpore

Urad je v letu 2019 izvedel tri javne razpise:

- Javni razpis za razpisno področje A v letu 2019: finančna podpora avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu, ki je bil namenjen spodbujanju dejavnosti Slovencev, ki živijo v sosednjih državah in njihovo povezovanje z Republiko Slovenijo.
- Javni razpis za razpisno področje B v letu 2019: finančna podpora Slovincem po svetu, ki je bil namenjen spodbujanju dejavnosti Slovencev, ki živijo po svetu, in njihovo povezovanje z Republiko Slovenijo.

- Javni razpisa za razpisni področji A in B v letu 2019: finančna podpora avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu in Slovencev po svetu, ki je bil namenjen sofinanciranju dejavnosti organizacij civilne družbe v Republiki Sloveniji, katerih osnovna dejavnost je namenjena slovenski narodni skupnosti zunaj Republike Slovenije.

Ob tem je Urad zagotovil tudi dodatna sredstva za sofinanciranje lastnega deleže in pripravljalnih stroškov za slovenske zamejske organizacije, ki so bile uspešne pri črpanju EU sredstev v okviru čezmejnih operativnih programov Interreg 2014 – 2020.

Z namenom kontrole namenske porabe sredstev, je Urad v letu 2019 izvedel finančno kontrolo pri prejemniku sredstev za leto 2019.

Urad je izvedel postopke javnih razpisov za sofinanciranje dejavnosti in projektov Slovencev v zamejstvu, za sofinanciranje dejavnosti in projektov Slovencev in sofinanciranje dejavnosti organizacij civilne družbe v Republiki Sloveniji, katerih osnovna dejavnost je namenjena slovenski narodni skupnosti zunaj Republike Slovenije.

Urad je aktivno sodeloval v nadzornih odborih programov sodelovanja Interreg 2014 – 2020 z vsemi sosednjimi državami.

Podajanje mnenj v postopku pridobivanja državljanstva po 13. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije

Urad je, v skladu s 3. členom Uredbe o merilih za ugotavljanje nacionalnega interesa pri sprejemu v državljanstvo Republike Slovenije na podlagi 13. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije, nadaljeval z oblikovanjem oziroma podajanjem mnenj o izpolnjevanju meril ter o upravičenosti za sprejem v državljanstvo Republike Slovenije.

Izvajanje gospodarske strategije med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah

Urad je nadaljeval z vodenjem in koordiniranjem posebnega delovnega telesa za spremljanje izvajanja gospodarske strategije. V delovnem telesu sodelujejo pristojni resorji iz Slovenije in zamejske gospodarske organizacije.

Izseljenstvo

V letu 2019 se je nadaljevalo financiranje programov in dela slovenskih skupnosti - ohranitev delovanja vseh ključnih izseljenskih struktur za ohranjanje in razvoj slovenske identitete.

Izobraževanje, znanost, mladi

Na področju izobraževanja, znanosti in mladih so bile izvedene naslednje aktivnosti:

- Izvedba 18. nagradnega natečaja Urada za diplome, magisterije in doktorate na temo Slovencev v zamejstvu oziroma v izseljenstvu. Čeprav velja splošna ugotovitev, da se zanimanje za tematiko prav po zaslugi natečaja med študenti in njihovimi profesorji in mentorji povečuje, je bil s področja izseljenskih tematik odziv tokrat manjši kot običajno.
- Zaključna slovesnost in razglasitev nagrajencev 17. nagradnega natečaja je potekala v dvorani Državnega sveta RS 16. aprila 2019. Strokovna konferenca / 1. predstavitev nagrajenih del 17. nagradnega natečaja Urada za diplome, magisterije in doktorate na temo Slovencev v zamejstvu in Slovencev po svetu v okviru dogodka Dobrodošli doma

v Radovljici (6. julij 2019) in nato še v prostorih Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani (16. oktober 2019).

- Podpora in povečano sodelovanje z Društvom v tujini izobraženih Slovencev (VTIS), ki ima danes že več kot 1.500 članov v več kot 15 državah; 23. decembra 2019 so organizirali četrti znanstveni simpozij slovenskih znanstvenikov iz tujine, 26. decembra pa jih je že petič sprejel predsednik RS Borut Pahor.
- Sodelovanje z Ameriško-slovensko izobraževalno fundacijo (ASEF), ki posreduje pri organizaciji in štipendiranju gostovanj slovenskih podiplomskih in podoktorskih študentov in raziskovalcev pri slovenskih mentorjih v tujini ter pri gostovanju potomcev slovenskih izseljencev pri raziskovalnih ustanovah, univerzah in podjetjih v Sloveniji. Razveseljivo je, da interes med slednjimi narašča.
- Sodelovanje z (po abecednem vrstnem redu): Izseljenskim društvom Slovenija v svetu (SVS), Rafaelovo družbo (RD), Svetovnim slovenskim kongresom (SSK) in Slovensko konferenco SSK, ter z Združenjem Slovenska izseljenska matica (SIM).

(Značilnosti posameznih ustanov: SVS – sodelovanje pretežno s slovensko povojno izseljensko/begunsko skupnostjo v Argentini, organizacija gostovanj v Sloveniji, razstave, koncerti in drugi dogodki; RD – izdajanje mesečnika *Naša luč*, sodelovanje s slovenskimi izseljenskimi duhovniki oz. katoliškimi misijami, organizacija Višarskih dnevov in Višarskih dnevov mladih, predavanja o izseljenstvu po šolah idr.; SSK – sodelovanje s slovenskimi strokovnjaki različnih branž po vsem svetu, organizacija letno dveh konferenc slovenskih strokovnjakov iz sveta v Sloveniji, razstave idr.; SIM – sodelovanje s slovenskimi društvi na tleh nekdanje Jugoslavije, izdajanje spletne revije *Rodna gruda* ter letnega natisa izbranih člankov iz RG, knjižne izdaje rojakov iz diaspore, razstave idr.)

- Pobuda in financiranje seminarja za učitelje slovenščine iz čezoceanskih držav v Sloveniji. Te šole namreč niso financirane v okviru sistema dopolnilnega pouka slovenščine v tujini, ki ga s profesionalnimi in honorarnimi učitelji organizira in financira Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju: MIZŠ). Urad zato vsako drugo leto v januarju (v času počitnic na južni polobli) v Sloveniji organizira seminar za učitelje slovenščine in drugih predmetov v slovenščini z udeležbo 15 do 20 učiteljic in učiteljev, vsako drugo leto v jesenskem času pa organizira seminar »na terenu«. V januarju 2019 se je tako 10-dnevnega seminarja v Sloveniji s hospitacijami v zamejski Italiji udeležilo 16 učiteljic iz Argentine, Avstralije in prvič tudi Egipta.
- Urad je skupaj z Agencijo za raziskovalno dejavnost RS (ARRS) in deloma tudi z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport sofinanciral Ciljno-raziskovalna projekta (CRP) na temo izdelave ekspertize za boljšo implementacijo zamejskih in izseljenskih vsebin v učne načrte in še bolj v njihovo dejansko izvajanje.
- Načelna podpora odpiranju novih lektoratov slovenskega jezika, kjer so za to možnosti in je tudi slovenska skupnost; Urad podpira prizadevanja za odprtje lektorata v São Paulu (Brazilija), Torontu (Kanada), Seattlu (ZDA) idr. - ob tem se nadaljuje iskanje novi oblik delovanja oziroma poti za zmanjšanje stroškov njihovega delovanja.
- Finančna podpora projektom, ki pomenijo večje vključevanje mladih v sodobne oblike povezovanja: klubi, internet – socialna omrežja, blogi, dogodki in okrogle mize za mlade, tabori, študentska izmenjava, izmenjava praks v podjetjih, jezikovni tečaji, druženja....
- Štipendiranje - v letu 2019 so bile dodeljene štipendije v skupni višini 8.000 EUR za udeležbo na poletnem tečaju slovenskega jezika "Halo, tukaj slovenski Mediteran" v Kopru. Za tečaj slovenskega jezika na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik v Ljubljani pa je bilo dodeljenih 32 štipendij za udeležbo na Mladinski poletni šoli ter 28 štipendij za kritje šolnine na Poletni šoli (skupna višina 40.530 EUR).

Mediji

Namesto tiskane revije *Moja Slovenija*, ki je zaradi velikih stroškov tiska in predvsem poštnine ter težav z imenikom naročnikov prenehala z izhajanjem, se je uveljavljal portal *Slovinci.si* s spletno »e-revijo« *Moja Slovenija*. Urad si je prizadeval, da bi se poročanje o zamejskih in izseljenskih tematikah širilo v različne medije, poseben trud pa je bil vložen v povečanje poročanja s strani slovenskih skupnosti zunaj Slovenije.

Arhivska dejavnost

Močno je okrepljeno sodelovanje z Arhivom RS – Urad je dal pobudo in namenil del sredstev, Arhiv RS pa je začel izvajati načrt poenotenega načina urejanja, digitaliziranja in evidentiranja slovenskih arhivov po vsem svetu – potem ko je bil v letu 2015 opravljen prvi terenski obisk v Banja Luki, sta arhivarki z Arhiva RS v letu 2016 obiskali arhive slovenskih društev v Tuzli, Sarajevu, Pulju, Novem Sadu in Argentini (Buenos Aires). V letu 2017 so bili opravljeni obiski v Frankfurtu ter zahtevna čezoceanska obiska v ZDA (Cleveland, Chicago oz. Lemont in Joliet) ter v Avstraliji (Melbourne, Sydney, Woolongong). V letu 2018 je bil izveden obisk v Münchnu, v letu 2019 pa v Stuttgartu.

Vsi obiski so se izkazali za zelo koristne in učinkovite, zato bo Urad s tovrstnim sodelovanjem z Arhivom RS nadaljeval tudi v prihodnje. Potrebno bo še veliko dela tako v čezoceanskih državah kot v Evropi. Urad si želi predvsem sodelovanja s strani rojakov v Švici, Franciji, Belgiji, Nizozemski in Švedski.

Gospodarstvo

V letu 2019 je Urad sodeloval pri izvedbi že 11. poslovne konferenco s skupnim naslovom *Mednarodno povezovanje lokalnega podjetništva – Slovenska podjetnost kroži prek meja*. Ta je bila izvedena v okviru projekta Slovenske gospodarske zveze iz Celovca 22. maja 2019 v Dobri vasi (avstrijska Koroška) pod naslovom *Preko izzivov do uspeha*.

Razvojno-informacijsko središče Slovencev zunaj Republike Slovenije (RISSS)

Urad je tudi v letu 2019 iskal možnosti ustanovitve Razvojno-informacijskega središča Slovencev zunaj RS (v nadaljevanju: RISSS). Namen RISSS je vzpostavitev osrednje točke spoznavanja in povezovanja slovenstva zunaj meja RS s ciljem tesnega razvojnega sodelovanja med matično domovino in slovensko skupnostjo zunaj njenih meja na vseh področjih – od gospodarstva do znanosti, študija, kulture, športa, rodoslovja, povratništva itd.

Osrednja pozornost velja:

- a) informiranju domače, zamejske, izseljenske in tuje javnosti o zgodovini izseljevanja s slovenskega etničnega območja in trenutnem stanju med slovenskimi skupnostmi v izseljenstvu, pa tudi v zamejstvu (stalna razstava), nudenje pomoči pri iskanju sorodnikov v tujini in obratno, nudenje strokovne podpore pri iskanju virov za študij ali raziskovanje, izobraževanje osnovnošolske in srednješolske mladine, informacij v primeru vračanja v Slovenijo idr.
- b) povezovanje te(h) skupnosti med seboj in z matično domovino preko osrednje informacijske pisarne, spletnega portala oziroma interaktivnih orodij, preko konferenc, posvetov, gostujočih razstav, koncertov, predavanj, projekcij filmov idr.

25. julija 2019 je v Postojni potekal delovni posvet in ogled morebitne lokacije središča v tem mestu. Posveta so se poleg gostitelja Igorja Marentiča, župana občine Postojna, udeležili predstavniki Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstva za kulturo, Ministrstva za javno upravo ter zainteresiranih ustanov v Postojni (UE, FURS, UJP, AJPES).

Dobrodošli doma

V soboto, 6. julija 2019, je v Radovljici potekalo že deveto tradicionalno srečanje Slovencev iz celega sveta. Osrednji dogodek je potekal v središču mesta, kjer so nastopale plesne in pevske skupine Slovencev iz vseh koncev sveta. 6. nogometnega prvenstva Slovencev po svetu, ki je bilo izvedeno v okviru dogodkov Dobrodošli doma so se udeležile 4 ekipe (Argentina, Avstrija, Nemčija in Srbija). V nedeljo, 7. julija 2019, je potekal Izseljenski tabor z mašo za izseljence.

Dogodek so prvič so-organizirale štiri ustanove civilne družbe, koordinator pa je bilo Izseljensko združenje Slovenska izseljenska matica.

Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu in Svet Vlade RS za Slovence po svetu

Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu in Svet Vlade RS za Slovence po svetu sta stalni posvetovalni telesi Vlade RS, ki opravljata naloge na podlagi Zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja. Sveta sodelujeta pri oblikovanju in izvajanju politike ter pripravi strategije na področju skrbi za Slovence v zamejstvu in po svetu.

V letu 2019 sta oba sveta opravila svoji redni zasedanji, 9. oktobra 2019 Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu in 2. julija 2019 Svet Vlade RS za Slovence po svetu.

Repatriacija

Vlada Republike Slovenije je 29. avgusta 2019 sprejela sklep o začetku postopka repatriacije Slovencev iz Venezuele ter sklep o ustanovitvi medresorske delovne skupine za izdelavo in izvajanje akcijskega načrta repatriacije. Na tej podlagi je Urad kot koordinacijsko telo sklical več sej delovne skupine in pričel s koordinacijo repatriacije. Decembra 2019 je v Slovenijo prispelo prvih šest oseb s statusom repatriirane osebe (od januarja do marca 2020 jih je prispelo še 17, s pojavom pandemije korona virusa pa je bil postopek začasno ustavljen). V medresorski delovni skupini so ob Uradu sodelovali naslednji resorji: Ministrstvo za finance, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za zunanje zadeve.

Zamejstvo

Urad deluje tudi na področju zaščite avtohtonih slovenskih narodnih skupnostih v zamejstvu, ki obstajajo v vseh štirih sosednjih državah, njena številčnost, položaj in status pa se od države do države pomembno razlikujejo. Najštevilčnejša in najbolje organizirana ter najbolje zaščitena je avtohtona narodna skupnost v Italijanski republiki, najšibkejša in v primerjavi s slovenskimi skupnostmi v Italiji, Avstriji in na Madžarskem, tudi najmanj zaščitena pa je avtohtona narodna skupnost v Republiki Hrvaški. V nadaljevanju navajamo nekatere poudarke o prizadevanjih in delu Urada na tem področju v letu 2019:

Italija

- Urad preko javnega razpisa sofinancira delovanje avtohtone slovenske narodne skupnosti v Avtonomni deželi Furlaniji julijski krajini. Največji delež sredstev je namenjen slovenskim medijem v Italiji.
- Tudi v preteklem letu se je avtohtona slovenska narodna skupnost v AD FJK srečevala z odprtimi vprašanji nedoslednega izvajanja zaščitnega zakona. Uporaba slovenščine pri poslovanju z italijanskimi oblastmi je v posameznih primerih še vedno nezaželena, prav tako se ob posameznih obletnicah ponovno pojavljajo mazaške akcije (tudi na slovenskih šolah), ki vznemirjajo pripadnike slovenske narodne skupnosti.
- Slovenci v AD FJK so si prizadevali za iskanje rešitve, ki bi bil skladno z Zaščitnim zakonom 38/01 zagotovila izvolitev kandidatov slovenske narodne skupnosti v italijansko poslansko zbornico in senat.

- Z lanskim letom je v FUEN (krovna organizacija narodnih manjšin v Evropi) skupaj z Narodnim svetom koroških Slovencev vključen tudi Svet slovenskih organizacij.
- Slovenska narodna skupnost v Italiji se srečuje z izzivom mešanih zakonov, kar se kaže tudi pri vpisu otrok, ki ne znajo slovenščine, na slovenske šole. Šole in društva poskušajo težave premagovati s tečaji in dopolnilnim poukom slovenščine.
- Poleg tega se zaradi razpršenosti slovenskih šol oz. njihovih enot na eni strani in načinom financiranja šole s strani države glede na število otrok, šole srečujejo s čedalje večjo finančno stisko.
- Slovenska narodna skupnost si do sedaj neuspešno prizadeva, da bi odprli več slovenskih otroških jasli.
- V Kanalski dolini se še vedno ni rešilo vprašanje trojezičnega pouka. Urad preko obeh dolinskih društev pomaga sofinancirati tečaje slovenskega jezika in dodatnega pouka slovenščine v šoli.
- Slovenska narodna skupnost v FJK se je soočila tudi s težavami pri ukinjanju satelitskega oddajanja RTV Koper-Capodistria, pomembno pa je bilo tudi vprašanje podaljšanja ali obnove pogodbe za deželno RAI.
- Med pomembna prizadevanja naše skupnosti v FJK pa nedvomno sodijo priprave za vrnitev Narodnega doma ter obeležitev stote obletnice njegovega požiga.
- V preteklem letu se je po celotnem poselitvenem območju Slovencev v FJK in osrednjimi dogodki v centru Trsta odvil večdnevni bienalni festival Slofest, na katerem se predstavlja slovenska narodna skupnost v FJK.
- Odmeven odziv je požela tudi izdaja trojezične publikacije Mi, Slovenci v Italiji, v kateri je predstavljeno življenje in delovanje Slovencev v Italiji.
- V preteklem letu so se pričela obnovitvena dela na Trgovskem domu v Gorici, v katerega se bodo vselile nekatere organizacije Slovencev z goriškega.
- Pravna služba ZaJezik, ki sta jo ustanovili SKGZ in SSO za pomoč pripadnikom slovenske narodne skupnosti pri uveljavljanju jezikovnih pravic, zlasti pri izbiri najprimernejšega postopka in pri argumentiranju njihovih zahtev, je nudila informacije tudi preko spletne strani.
- V programih čezmejnega sodelovanja Interreg Slovenija-Italija je vključena tudi slovenska narodna skupnost, tako se je med drugimi v lanskem letu pričel strateški projekt PRIMIS - Večkulturno popotovanje med Slovenijo in Italijo skozi prizmo manjšin.
- Združenje slovenskih športnih društev v Italiji veliko sredstev vlaga v vključevanje mladih v slovenska govorna okolja, prizadevajo si za ustanovitev slovenskega športnega društva tudi v Špetru, v katero bi se vključevali otroci, ki obiskujejo dvojezično šolo Pavla Petričiča.
- Na izredno bogatem kulturnem področju Urad preko sofinanciranja podpira delovanje društev, vzdrževanje objektov in obeležij, prireditve, festivalov, različnih kulturnih, vzgojnih, družbenih delavnic, zakonskih obveznosti društev...
- Minister Peter J. Česnik se je udeleževal prireditve, okroglih miz, svečanosti ob pomembnih obletnicah in se redno srečeval s pripadniki slovenske avtohtone narodne skupnosti v FJK.
- Za leto 2018 so bila pregledana finančna in vsebinska poročila prosilcev iz Italije.
- Urad je v okviru svojih rednih nalog spremljal položaj in izvajal stike z avtohtono slovensko narodno skupnostjo v Italiji, pripravljal ustrezna gradiva in informacije za Vlado RS ter Državni zbor RS ter informacije za medije.
- Na osnovi bilateralnega Sporazuma o sodelovanju v kulturi in izobraževanju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Italijanske republike se je Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu skupaj z zastopniki avtohtone slovenske narodne skupnosti aktivno vključil v pripravo Izvedbenega programa sodelovanja v kulturi in izobraževanju med RS in IR v letih 2020-2022.
- DS Olga Belec se je udeležila 4. zasedanje Skupnega odbora Slovenija – Furlanija-Juljska krajina 19. 11. 2019 v Kopru ter sopedredovala Posebnemu omizju za

manjšinska vprašanja, kulturo in izobraževanje, ki je obravnavalo aktualna vprašanja, ki zadevajo manjšini na obeh straneh meje.

- Urad je bil aktiven na področju čezmejnega gospodarskega sodelovanja ter podpiral aktivnosti Slovenskega deželnega gospodarskega združenja iz Trsta.

Avstrija

- Urad je v letu 2019 nadaljeval z utrjevanjem vloge slovenskih kulturnih in knjižnih središč v Celovcu in na Dunaju ter z izvajanjem stikov in obiskov ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Petra J. Česnika pri avtohtoni slovenski narodni skupnosti v Avstriji in v Sloveniji.
- Urad si je aktivno prizadeval za reševanje vprašanja financiranja ter iskanja systemske, trajne rešitve za osrednji tiskani manjšinski medij-Novice, izvajali so se pogovori z namenom iskanja systemske rešitve z različnimi sogovorniki in nosilci manjšinskega vprašanja iz Republike Avstrije.
- Tudi v letu 2019 so se izvajali pregledi finančnih in vsebinskih poročil proslincev finančnih sredstev iz Republike Avstrije za prejeta sredstva v letu 2018.
- Urad je podpiral slovensko Glasbeno šolo na Koroškem v njenih prizadevanjih, da je v letu 2015 prišlo do realizacije potrebne systemske rešitve, s čimer se je uredilo delovanje glasbene šole in zagotovil njen nadaljnji obstoj. Pri tem pa si je urad v lanskem letu prizadeval za nadaljnji proces krepitve glasbene šole na nekdanjo raven, z zagotovitvijo ustreznih pogojev dela in manjkajočih učnih enot, ki jih narekujejo številne prijave otrok k slovenskemu glasbenemu pouku.
- V zvezi z nadaljnjim ohranjanjem kulturnega in drugega delovanja ter ohranjanja kulturne dediščine Slovencev v deželi Koroški, je urad podprl nadaljnje potrebne sanacije in investicije v infrastrukturo zamejskih organizacij in društev (npr. Katoliškega doma prosvete v Tinjah, sanacijo K&K centra v Šentjanžu v Rožu, SPD Borovlju, obnovo športne infrastrukture v Selah, sanacijo Slomškovega dijaškega doma).
- Urad je bil aktiven tudi na področju športa. V sodelovanju s Slovensko športno zvezo je bila izvedena potrebna pomoč dejavnemu športnemu slovenskemu klubu (Slovenskemu atletskemu klubu), katerega obstoj je bil ogrožen ter izvedena je bila podpora potrebni obnovi športne infrastrukture v Selah. Urad je prav tako podpiral Slovensko športno zvezo in Narodni svet koroških Slovencev v svojih prizadevanjih in pripravah na izvedbo Evropskega nogometnega prvenstva narodnih skupnostih v slovenskem zamejstvu na Koroškem, ki je bilo načrtovano za leto 2020.
- Urad je sodeloval pri delu Skupnega odbora Slovenija-Koroška.
- Urad je z (so)organizacijo poslovnih in drugih konferenc ter drugimi aktivnostmi krepil sodelovanje s Slovenci zunaj RS na področju gospodarstva in znanosti (zlasti s Slovensko gospodarsko zvezo, Slovenskim znanstvenim inštitutom, Slovenskim narodopisnim inštitutom Urban Jarnik) ter aktivno podpiral čezmejne regijske projekte, ki vključujejo interese oziroma vzpodbujajo razvoj avtohtone slovenske narodne skupnosti v Republiki Avstriji ter krepijo čezmejno sodelovanje oziroma skupno gospodarsko in kulturno regijo.
- Urad je tudi v lanskem letu podpiral mladinske organizacije in druge oblike delovanja mladih v Republiki Avstriji ter projekte, ki spodbujajo aktivno vključevanje in povezovanje mlajših generacij slovenskih avtohtonih skupnosti z Slovenijo in med seboj, tako je bil npr. ponovno izveden projekt- multidisciplinarni izobraževalni program z mlade zamejce, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu se je npr. udeležil diskusije na Konferenci Mohorjeve družbe ob 100. obletnici Senžermenske mirovne pogodbe, kjer so sodelovali tudi dijaki itd. Urad je med drugim tudi finančno podpiral mladinske domove in zasebne slovenske dvojezične šole ter zasebne dvojezične in večjezične vrtce na avstrijskem Koroškem.

- Urad je v okviru svojih rednih nalog, tako tudi v letu 2019, spremljal položaj in se posvečal odprtim vprašanjem v povezavi z avtohtono slovensko narodno skupnostjo v Republiki Avstriji. (kot npr. slovenskem založništvu in vprašanju »dvojezičnega sodstva« na avstrijskem Koroškem, vprašanju slovenstva v Ziljski dolini, vprašanju sodelovanja predstavniških organizacij slovenske manjšine in težnjam po enotnem zastopstvu itd.).
- Urad je nadaljeval z izvajanjem in vzdrževanjem stikov in povezav z avtohtono slovensko narodno skupnostjo v Republiki Avstriji. Temu so sledile tudi priprave ustreznih gradiv in informacij za vlado in njene ministre, nato priprave in izvedbe delovnih obiskov itd.
- V Letu 2019 je bilo veliko pozornosti namenjeno tudi zveznim volitvam v Republiki Avstriji v povezavi s položajem slovenske manjšine v Republiki Avstriji. Po izvolitvi koroške Slovenke Olge Voglauer v zvezni parlament se je sodelovanje in obravnavanje vprašanja položaja slovenske manjšine v Republiki Avstriji dodatno okrepilo. Urad je pozorno spremljal vključitev manjšinske tematike v koalicijsko pogodbo aktualne avstrijske vlade.

Hrvaška

- Za slovensko narodno skupnost v Republiki Hrvaški se tudi v letu 2019 ni spremenilo nič bistvenega. Skupnost se je soočala s skorajda enako situacijo, kakor že nekaj let pred tem. Razen določenega napredka pri poučevanju slovenskega jezika - kjer, predvsem zahvaljujoč strokovni, kadrovski in finančni podpori Republike Slovenije, v vsakem šolskem letu dobimo kakšno novo skupino slovenskega dopolnilnega pouka - se namreč zadeve na področju varstva te naše narodne manjšine ne premikajo na bolje. Splošno stanje se torej ne poslabšuje, izboljšuje pa tudi ne. Objektivno gledano pa je največji problem, sicer počasen vendar stalen upad števila pripadnikov manjšine, kar lahko, med drugim, ima za posledico izgubo pravice do zastopstva, to je do svetov oziroma individualnih predstavnikov v enotah lokalne in regionalne samouprave.
- Problem je, nadalje, v tem, da Republika Hrvaška Slovincem oziroma slovenskemu jeziku de-facto ne priznava statusa teritorialnosti, to je uporabe jezika na strnjeno naseljenem območju. S tem seveda posredno ne priznava tudi dejanske avtohtonosti določenih skupnosti Slovencev, pač pa celotno narodno skupnost obravnava kot neteritorialno oziroma kot razpršeno priseljensko skupnost, ki ji, kot taki, cela vrsta kolektivnih manjšinskih pravic kratko malo ne pripada.
- Število šol znotraj javnega vzgojno-izobraževalnega sistema, na katerih je potekal pouk slovenskega jezika in kulture po zakonskem C-modelu se je v koledarskem letu 2019 povečalo za eno šolo, in sicer osnovno šolo v Umagu.
- Smemo reči, da je bil ponoven, sicer majhen a vendarle dragocen premik naprej ponovno dosežen pri organiziranju na področju športa, saj so Slovenci iz Hrvaške prvič sami organizirali kakšen slovenski športni dogodek. Šlo je za septembrski nogometni turnir ekip iz celotnega zamejstva, ki ga je priredilo Slovensko društvo Gorski kotar.
- Pri izvajanju Projekta Vzorčna kmetija v gorskokotarskem Prezidu so bila v letu 2019 zagotovljena praktično vsa zakonsko predpisana dovoljenja, kar pomeni, da bo v letu 2020 verjetno lahko naposled stekla tudi sama gradnja kmetije.
- Zveza slovenskih društev na Hrvaškem krepi svojo aktivno vlogo krovne organizacije, kar bi lahko v perspektivi imelo vidne pozitivne učinke na višanje stopnje strukturne in operativne organiziranosti manjšine. Ker je prav v letu 2019 ugasnil EU-korak, kot edina organizirana gospodarsko-podjetniška manjšinska iniciativa, je zelo dobrodošla odločitev vodstva, da naj bi se gospodarsko-podjetniškimi izzivom, vsaj v določenem obsegu, v prihodnje posvetila krovna organizacija.

Madžarska

- Pri obeh krovnih organizacijah Slovencev na Madžarskem je prišlo do zamenjave vodstva, do sedaj dobro sodelovanje med obema organizacijama, se je š dodatno poglobilo.
- V sodelovanju z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je Urad nadaljeval spremljanje delovanja »Slovenske vzorčna kmetije«, ki se je postala najbolj prepoznaven turistični ponudnik v Porabju.
- Zagotovljeno je bilo pravočasno in ustrezno financiranje tako iz Republike Slovenije, kakor tudi s strani Madžarske.
- Urad je tudi v letu 2019 nadaljeval s podporo obšolskim dejavnostim v dvojezičnih osnovnih šolah v slovenskem jeziku, ki so jih vodili mentorji iz Slovenije.
- V sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo in tehnološki razvoj in obema krovnama organizacijama Slovencev v Porabju (Zvezo Slovencev na Madžarskem in Državno slovensko samoupravo) je bil pripravljen osnutek programa za spodbujanje gospodarske osnove avtohtone slovenske narodne skupnosti v Porabju .
- Urad je še nadalje podpiral vse aktivnosti delovanja mladih v Porabju z namenom njihove vključitve v aktivno delovanje znotraj slovenske skupnosti.
- Urad v okviru svojih redni nalog, spremljal položaj in izvajal stike z avtohtono slovensko narodno skupnostjo v Madžarski. Temu je sledila tudi priprava ustreznih gradiv in informacij za vlado in njene ministre, nato priprave in izvedbe delovnih obiskov, itd.
- S sogovorniki na Madžarskem je bil dogovorjen termin naslednjega zasedanja Slovensko-madžarske mešane komisije
- Izveden je bil obisk ministra pri najvišjih predstavnikih madžarske oblasti, ki so pristojni za manjšinska vprašanja.

Ministrstvo za zunanje zadeve

Ministrstvo za zunanje zadeve v okviru svojih rednih dejavnosti, tudi preko diplomatsko konzularnih predstavništev, spremlja položaj avtohtonih slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah. Ministrstvo za zunanje zadeve to financira v okviru svojega rednega proračuna in nima dodatnih namenskih sredstev za delovanje ustanov slovenske narodne skupnosti.

V okviru rednega političnega dialoga se je minister za zunanje zadeve dr. Miro Cerar decembra 2019 srečal z ministrom za zunanje zadeve Italijanske republike Luigiem Di Maiem. Izrazil je pričakovanje, da bo italijanska stran podprla prizadevanja slovenske narodne skupnosti za ohranitev zastopstva v italijanskem parlamentu, posebej v luči zmanjšanja števila parlamentarcev, ki posledično otežuje izvolitev kandidatov slovenske narodne skupnosti. Spomnil je na določila 26. čl. zaščitnega zakona 38/2001, ki v italijanski volilni zakonodaji predvidevajo olajšano izvolitev predstavnikov slovenske manjšine v italijanski parlament. Minister Di Maio je glede zastopstva slovenske narodne skupnosti v italijanskem parlamentu predlagal ustanovitev omizja za slovensko narodno skupnost v italijanskem parlamentu, kjer bi bilo med političnimi strankami potrebno doseči dogovor, da bi slovenski narodni skupnosti na naslednjih volitvah omogočili izvolitev svojega predstavnika.

Minister dr. Cerar je izpostavil obeležitev 100. obletnice požiga Narodnega doma v Trstu 13. julija 2020 z udeležbo predsednikov obeh republik Boruta Pahorja in Sergia Mattarelle. Izrazil je pričakovanje, da se do slovesnosti doseže konkreten napredek v smeri rešitve in vrnitve doma slovenski narodni skupnosti.

Ob srečanjih ministra dr. Cerarja s predsednikom Avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine Fedrigo januarja, junija in novembra 2019 je bilo izpostavljeno pričakovanje slovenske narodne skupnosti, da bo deželna uprava pozorna do uveljavljanja njenih pravic. Poudarjen je bil pomen

ureditve zastopstva narodne skupnosti na deželni in nacionalni ravni, ter pričakovanja vrnitve Narodnega doma v Trstu. Predsednik Fedriga je podprl možnost, da narodna skupnost v prihodnosti samostojno izbere svojega političnega predstavnika v nacionalnem parlamentu in se pozitivno izrekel do zajamčenega zastopstva narodne skupnosti na deželni ravni.

Minister za zunanje zadeve dr. Cerar je ob srečanju z ministrico za zunanje zadeve Avstrije Kneisslovo maja 2019 izpostavil zaveze, ki izhajajo iz Avstrijske državne pogodbe, za zagotovitev manjšinske zaščite tako na Koroškem kot Štajerskem. Opozoril je na potrebo po sistemskih rešitvah odprtih vprašanj, ki jih je slovenska narodna skupnost tudi pisno posredovala avstrijski vladi. Poudaril je pričakovanja po povečanju sredstev za delovanje organizacij slovenske narodne skupnosti in sistemsko ureditev financiranja manjšinskih tiskanih medijev, k čemer Republiko Avstrijo zavezuje tudi resolucija po Okvirni konvenciji o varstvu narodnih manjšin.

Ob zasedanju Skupnega odbora Slovenija Koroška marca 2019 je minister dr. Cerar ob srečanju z deželnim glavarjem Kaiserjem poudaril pričakovanje po polni uresnitvi memoranduma iz 2011, vključno s postavitvijo dodatnih krajevnih napisov in pouka v slovenščini v celotnem izobraževalnem ciklusu od vrtca do srednje šole.. Zavzel se je tudi za sistemsko podporo za narodno skupnost na zvezni ravni, tako glede financiranja kot ureditve tiskanih medijev. Prenesel je pričakovanja narodne skupnosti glede t.i. plebiscitnega daru, s katerim bi obnovili kulturne domove.

Deželni glavar Koroške dr. Peter Kaiser je glede časnika Novice poudaril, da se je pri avstrijskem zveznem ministru za kulturo Blümlu tudi sam že zavzel za povečanje sredstev. DG Kaiser je predal tudi 1. poročilo o slovenski narodni skupnosti na Koroškem, priprava katerega izhaja iz nove koroške ustave.

Ministrstvo za znanost, izobraževanje in šport

Skrb za področje šolstva Slovencev v zamejstvu in po svetu je prav gotovo ena izmed prioritete MIZŠ na področju izobraževanja.

MIZŠ ne financira organizacij Slovencev izven meja RS, pač pa v skladu z zgoraj naštetimi pravnimi podlagami nudi strokovno podporo.

V skladu z bilateralnimi dogovori s sosednjimi in drugimi državami ter področno zakonodajo so dela in naloge na tem področju, ki se izvajajo v okviru MIZŠ, večinoma izraz tradicionalnega programa dela, ki poteka celo leto, kot je opredeljeno v programu dela MIZŠ, njemu pripadajočih javnih zavodih ter bilateralnih dokumentih (meddržavni sporazumi, programi, protokoli...) in ESS projektih, ki vključujejo tudi slovensko manjšino.

Aktivnosti so usmerjene v ohranjanje in krepitev slovenskega jezika in kulture ter v razvijanje pripadnosti slovenstvu v zamejstvu, izseljenstvu in zdomstvu, v celovito strokovno podporo šolstvu za pripadnike slovenske narodnosti ter v krepitev stikov z matično Slovenijo. Same naloge tradicionalnega programa usmerjenega sodelovanja potekajo v nekaj večjih sklopih, in sicer:

Dejavnosti ministrstva na področju zamejskega šolstva:

Izobraževanje pedagoških delavcev:

- specifični tradicionalni vsakoletni seminarji na podlagi meddržavnih bilateralnih sporazumov s sosednjimi državami namenjeni izključno populaciji pedagoških delavcev iz zamejstva

- dodatno specifično permanentno strokovno izobraževanje zaobjeto v »Katalogu programov stalnega strokovnega spopolnjevanja strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja«
- možnost obiskovanja ostalega permanentnega izobraževanja zaobjetega v zgoraj navedenem katalogu, ki je sicer namenjeno pedagoškim delavcem iz R Slovenije (individualno izobraževanje)
- specifično izobraževanje za učiteljske/profesorske zборе
- dodatno izobraževanje zamejskih šolnikov preko stikov in izmenjav s šolami in strokovnimi inštitucijami v Sloveniji

Strokovno poučne ekskurzije in t.i. »šol slo. jezika« za učence, dijake in pedagoške delavce:

- strokovno poučne ekskurzije za vse stopnje osnovnega in srednjega šolstva ter maturantske ekskurzije
- hospitacije za dijake pedagoških licejev
- specifične poletne in druge šole slovenskega jezika in kulture namenjene učencem, dijakom in pedagoškim delavcem

Vključevanje zamejskega šolstva v šolska tekmovanja in v druge aktivnosti namenjene šolski populaciji v Sloveniji:

- tekmovanje za Cankarjevo priznanje, Vegovo priznanje, Bralna značka, dejavnosti CŠOD, ZPMS, šola v naravi...

Štipendiranje na nivoju osnovnega, srednjega in višjega šolstva ter strokovnega izpopolnjevanja (gostujoči študenti):

- Kandidati iz zamejstva lahko zaprosijo za štipendijo tekom izobraževanja oz. strokovnega izpopolnjevanja v Sloveniji.

Logistična podpora zamejskemu šolstvu:

- nabava učbenikov, strokovne literature, revijalnega tiska, časopisja, knjig in učne opreme
- vključevanje v IKT programe/platforme namenjene šolam v Sloveniji
- priprava učnih gradiv
- strokovna podpora zamejskemu izobraževalnemu revijalnemu tisku (ilustriranje, lektoriranje...)
- jezikovni asistenti (gostujoči učitelji/vzgojitelji) iz Slovenije

MIZŠ zelo podrobno spremlja in podpira napore slovenske avtohtone manjšine v sosednjih državah pri vzpostavljanju in vzdrževanju systemskega pristopa k učenju slovenščine in pri čezmejnem povezovanju.

Vendar pa se moramo zavedati, da je zamejsko šolstvo (celotna vertikala – od predšolske vzgoje do visokega šolstva) v vseh sosednjih državah integralni del vzgojno izobraževalnega sistema sosednjih držav (tako kot je tudi manjšinsko šolstvo v R Sloveniji integralni del vzgojno izobraževalnega sistema R Slovenije). Le-te ga tudi v celoti financirajo. Republika Slovenija vanj ne more posegati (tako kot tudi sosednje države ne morejo posegati v manjšinsko šolstvo v R Sloveniji), pač pa lahko le v skladu z bilateralnimi dogovori in ostalimi pravnimi podlagami nudi dodatno dogovorjeno strokovno podporo. Slovensko in dvojezično šolstvo v zamejstvu nudeno podporo lahko sprejme ali pa tudi ne, na kar MIZŠ nima vpliva. Tako je vsako iskanje novih poti pogojeno s sprejemljivostjo v okviru sistema javnih uslužbencev sosednjih držav, kar zamejski pedagoški delavci so. MIZŠ tako ne more nameščati pedagoškega kadra, lahko pa pomaga pri opolnomočenju učiteljev, kar intenzivno dela.

Dejavnosti ministrstva na področju Slovencev po svetu:

Dopolnilni pouk slovenščine:

Ministrstvo organizira dopolnilni pouk slovenščine v več evropskih državah tako, da skrbi za mrežo učiteljev, ki načeloma izvajajo pouk v šolah ali slovenskih društvih, lahko pa tudi v drugih primernih prostorih. Učitelji so bodisi v rednem delovnem razmerju v Sloveniji in so napoteni na začasno delo v tujino, bodisi so v tujini živeči učitelji, ki poučujejo na podlagi podjemne pogodbe.

Pouk v šolskem letu 2019/2020 poteka v 19 državah (95 krajih), obiskuje ga okrog 2000 udeležencev, od tega čez 1000 otrok. Poučuje 37 učiteljev, od tega 14 napoteni iz Slovenije s polnim delovnim časom in 23 ne napoteni (honorarni učitelji, kjer je »na terenu« manjši interes). Poleg klasičnega pouka MIZŠ izjemoma organizira tudi pouk na daljavo. V tem šolskem letu 10 učiteljic poučuje cca. 90 otrok v različnih državah in na različnih kontinentih.

MIZŠ financira:

- Plače in drugi osebni prejemki učiteljev v skladu z Uredbo plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini.
- Honorarji in potni stroški za ne napotene učitelje in učitelje, ki poučujejo na daljavo.
- Seminarji za učitelje dopolnilnega pouka slovenščine v Evropi in v Argentini, Braziliji, Kanadi, ZDA, Avstraliji.
- Priprave novih učiteljev na delo v tujini.
- Poletna šola slovenščine za otroke in mladostnike v RS.
- Ekскурzije otrok iz tujine v RS.
- Povezave slovenskih otrok v tujini s šolami v RS.
- Šole v naravi za otroke iz tujine v RS.
- Posodabljanje in oskrba spletne strani STIČIŠČE na ZRSŠ.
- Oskrba učiteljev slovenščine v tujini z gradivi.
- Po potrebi prenovo učnih načrtov za slovenščino v tujini kot jezik 1 in jezik 2.

Evropske šole:

Ministrstvo skrbi za napotitev učiteljev slovenščine v sistem Evropskih šol s sedežem v Bruslju, ki so namenjene otrokom uslužbencev ustanov Evropske komisije in stalnih predstavništev držav članic EU.

Vse več otrok v celotnem zamejstvu, izseljenstvu in zdomstvu prihaja iz mešanih ali neslovenskih družin, tako da se jih vse več s slovenščino prvič sreča šele v vrtcih/šolah oz. pri dopolnilnem pouku slovenskega jezika in kulture. Šolski sistem žal ne more povsem dopolniti primanjkljaja, ki ga otroci prinesejo od doma. MIZŠ se tega zaveda in zato je velik del strokovnega izpopolnjevanja pedagoških delavcev v zamejstvu, izseljenstvu in zdomstvu usmerjenega ravno v delo z otroki, ki jim slovenščina žal ni (več) materni jezik, in v delo s heterogenimi skupinami otrok.

Ministrstvo za kulturo

(vključno z Javno agencijo za knjige in Javnim sklodom za kulturne dejavnosti)

Knjižnice

Italija

Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK)

Poleg že tradicionalnega sodelovanja v obliki zamene gradiv in medknjižnične zamenjave NUK sodeluje z različnimi italijanskimi organizacijami. Še posebej tesno je sodelovanje z Narodno in

študijsko knjižnico Trst, kot tudi s Knjižnico Dušana Černeta Trst (strokovno sodelovanje, zamena knjižničnega gradiva, medknjižnična izposoja, občasno izmenjave strokovnih delavcev). Največ stikov poteka preko Zbirke tiskov Slovencev zunaj Republike Slovenije. Slovenija zagotavlja Narodni in študijski knjižnici v Trstu del potrebnega knjižničnega gradiva (obvezni izvod – javno sofinancirane publikacije; nekaj več kot 4000 naslovov vsako leto).

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper kot obmejna knjižnica že tradicionalno sodeluje s slovenskimi knjižnicami in drugimi kulturnimi ustanovami v Trstu in njegovem zaledju. Narodna in študijska knjižnica v Trstu (v nadaljevanju: NŠK) je s svojim delovanjem in gradivom glavni promotor slovenske kulture v zamejstvu. Tako že tradicionalno sodelovanje med obema knjižnicama krepi vse več skupnih projektov, ki kažejo pozitivne učinke za obe obmejni knjižnici in njune obiskovalce. Skupaj z NŠK sodelujejo v projektu promocije branja kakovostnega leposlovja slovenskih avtorjev »Primorci beremo«, v projektu izgradnje spletnega biografskega leksikona »Primorci.si«, z izobraževalnimi srečanji in strokovnimi posveti preko Društva bibliotekarjev Primorske in Notranjske, v izgradnji spletnega portala Dobreknjige.si, na tradicionalnih srečanjih treh dežel, ki potekajo v Kopru pod geslom »Knjižnice brez meja«, pri skupni digitalizaciji starejšega primorskega časopisja ipd. Domoznanska dejavnost Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper vključuje tudi področje tržaške pokrajine, zato že tradicionalno zbira tudi gradivo, povezano s slovensko narodno manjšino v Italiji. Od leta 2014 dalje koprška knjižnica pridobiva tudi sredstva za nakup knjižničnega gradiva za slovenske knjižnice v tržaški pokrajini, ki ga usmerja v Knjižnico Pinka Tomažiča in tovarišev na Opčinah, v Občinsko knjižnico Zgonik, v Občinsko knjižnico Nade Petrot v Nabrežini, v Oddelek s slovenskim jezikom Občinske knjižnice Milje ter v Mladinski oddelek NŠK. V Knjižnici Borisa Pahorja na Proseku so oblikovali tudi prvo premično zbirko za Slovensko narodno manjšino na Tržaškem. V dogovoru z Goriško knjižnico Franceta Bevka iz Nove Gorice so razmejili področje sodelovanja s slovensko narodno manjšino v Italiji na način, da novogoriška knjižnica pokriva področja Goriške in Videmske, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper pa področje Tržaške pokrajine. Novembra 2013 je knjižnica skupaj z NŠK uvedla sistem ene članarine za obe knjižnici. Ta omogoča članom NŠK brezplačen dostop do vseh storitev Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper. Dogovor je ugoden tudi za člane koprške knjižnice, saj jim recipročno omogoča prosto uporabo storitev NŠK, ki ima tudi bogato zbirko domoznanskega in študijskega gradiva. Člani koprške ali tržaške knjižnice lahko na tak način brezplačno koristijo usluge obeh knjižnic. Knjižnica članom NŠK omogoča tako brezplačno izposajo slovenskih elektronskih knjig sistema Biblos kot tudi brezplačen dostop na daljavo do vrste elektronskih podatkovnih zbirk.

Dolgoročni program usmerjenega sodelovanja Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper na področju knjižnične dejavnosti na obmejnem območju

Knjižnično dejavnost v tržaškem zaledju bo Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper v sodelovanju z NŠK in skladno z ugotovljenimi potrebami uporabnikov, dopolnjevala in širila s kombinacijo sistema premičnih zbirk in bibliobusnih postajališč. Tako bo Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper tudi v prihodnje z bibliobusom mesečno obiskovala slovensko osnovno šolo v Devinu in vrtec v Mavhinjah. Še naprej bodo izvajali in promovirali tudi sistem ene članarine za obe knjižnici in brezplačne uporabe elektronskih virov na daljavo. Tudi druga že utečena sodelovanja (Primorci.si, Dobreknjige.si, Primorci beremo, Knjižnice brez meja, skupna digitalizacija starejšega primorskega časopisja) bodo skušali okrepiti in nadgraditi, zlasti s projekti, ki bodo dolgoročno pripomogli k nadaljnji krepitvi NŠK, k razvoju obmejnega medkulturnega dialoga, k ohranitvi ter utrditvi slovenskega jezika in kulture na Tržaškem. Prizadevali si bodo za izmenjavo strokovnega znanja s ciljem enakomernega razvoja knjižnične dejavnosti. Krepili bodo stike z ostalimi slovenskimi kulturnimi ustanovami na Tržaškem z namenom medsebojnega spoznavanja in izmenjave dobrih praks ter iskanja skupnih točk za nadaljnja sodelovanja. Načrtujejo letna srečanja knjižničarjev z obeh strani meje, ki naj bi postala tradicionalna in se v prihodnje nadgradila z občasnimi skupnimi srečanji vseh knjižničarjev slovenskih narodnih skupnosti iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške.

Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica

Sodelovanje med Goriško knjižnico Franceta Bevka in slovenskimi knjižnicami v Italiji poteka na vseh strokovnih in kulturno-izobraževalnih področjih in ima že dolgo tradicijo. Novogoriška knjižnica je v preteklosti slovenskim knjižnicam onstran meje ves čas nudila strokovno pomoč pri urejanju zbirk in jim svetovala pri izposoji. Uspešno sodelovanje nadgrajujejo s strokovnimi srečanji, prireditvami (v Goriški knjižnici Franceta Bevka predstavljajo gradivo, ki izide na drugi strani meje, dvakrat letno pripravijo literarni večer v sodelovanju s Kulturnim domom v Gorici), zamejci se predstavljajo na razstavah v novogoriški knjižnici. S knjižnicami ohranjajo stike tudi preko skupnih projektov, npr. Primorci beremo in Rastem s knjigo. Tržaška in goriška knjižnica sta aktivni tudi na spletnem portalu Primorci.si in Dobreknjige.si. Knjižničarke z obeh strani meje sodelujejo v Društvu bibliotekarjev Primorske in Notranjske, ki skrbi za razvoj stroke, organizira izobraževanja in srečanja z izmenjavo izkušenj. Goriška knjižnica Franceta Bevka pridobiva sredstva za nakup knjižničnega gradiva za večino slovenskih knjižnic v Goriški in Videmski pokrajini preko neposrednega poziva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah, ki ga vsako leto pripravi Ministrstvo za kulturo. Bibliobus novogoriške knjižnice mesečno obišče dve postajališči v Italiji – v krajih Špeter in Doberdob. Slovenci, ki živijo v Italiji, zelo radi obiskujejo Goriško knjižnico Franceta Bevka v Novi Gorici, saj le-ta beleži kar velik delež aktivnih članov iz Italije. Domoznanska dejavnost novogoriške knjižnice vključuje tudi področje Goriške in Videmske pokrajine, zato zbirajo tudi gradivo, ki izhaja v Italiji in se kakorkoli nanaša na slovensko manjšino (avtor, založba, zgodovinske in ostale vsebine, ki govorijo o Slovencih). Pri tem so jim v veliko pomoč vezi, ki jih imajo stkanе z različnimi organizacijami, društvi, ki redno skrbijo za dotok gradiva novogoriški knjižnici. Informacija o dostopnosti tega gradiva je razširjena tudi v Italiji, saj zamejski Slovenci redno posegajo po njem in v novogoriški knjižnici iščejo potrebne informacije.

Dolgoročni program usmerjenega sodelovanja Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica na področju knjižnične dejavnosti na obmejnem območju

Bibliobus novogoriške knjižnice bo še naprej izvajal knjižnično dejavnost v tistih krajih v zamejskem prostoru Italije, kjer ni delujoče slovenske splošne knjižnice (Doberdob, Špeter) in s tem zagotavljal dostopnost knjižničnega gradiva in storitev za Slovence v zamejstvu. Načrtujejo, da bodo med postajališča potujoče knjižnice uvrstili tudi Romjan, kjer deluje slovenski oddelek Osnovne šole Romjan. V program dela knjižnice bodo uvrščene tudi druge dejavnosti za ohranjanje slovenskega jezika v zamejstvu (skupni projekti, srečanja z avtorji), ki bodo upoštevale predvsem delo in sodelovanje na tistih območjih, kjer se kaže potreba po aktivnem razvijanju slovenskega jezika (npr. Videmska pokrajina). Pomembna je krepitev bralne kulture in razvoj bralne pismenosti pri najmlajših in mladih bralcih, in sicer tudi s programi in projekti bralne kulture, ki jih bodo oblikovali in izvajali v sodelovanju z zamejskimi šolami in slovenskimi knjižnicami v zamejstvu. Strokovno in kulturno sodelovanje s knjižnicami v zamejstvu poteka že vrsto let, predvsem na področju digitalizacije knjižničnega gradiva ter sodelovanja v okviru projektov Primorci beremo, Primorci.si in Dobreknjige.si. V že obstoječe sodelovanje pa želijo vključiti tudi druge kulturne delavce iz kulturnih društev, manjšinskih ustanov ali posameznike, ki delujejo na področju kulture. Z vidika že omenjene digitalizacije gradiva pa z objavo gradiva, izdanega v Italiji s strani slovenske skupnosti, bodo še naprej skrbeli za ohranjanje kulturne dediščine zamejskih Slovencev v Goriški in Videmski pokrajini.

Hrvaška

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto od leta 1993 uspešno sodeluje za Gradsko knjižnico »Ivan Goran Kovačić« iz Karlovca, ki je Osrednja knjižnica za Slovence na Hrvaškem. Z njo sodeluje pri izvajanju knjižnične dejavnosti za Slovence na Hrvaškem, organizaciji in izvedbi literarnih in strokovnih srečanj, izmenjavi strokovnih delavcev ter primerov dobre prakse. Sodelujejo tudi na področju nabave, obdelave in dostave knjižničnega gradiva v slovenskem jeziku za slovenske uporabnike osrednje knjižnice v Karlovcu.

Novomeška knjižnica organizira tudi vrsto aktivnosti in projektov, s katerimi želi Slovencem, živečim na obmejnem območju na Hrvaškem, povečati dostopnost knjig v slovenskem jeziku, razvijati njihove bralne navade ter izboljšati stik s slovensko knjigo in slovenskim jezikom. Od leta 2017 z bibliobusom obiskujejo tudi obmejna kraja Žakanje in Kamanj.

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper kot obmejna knjižnica s hrvaško Istro že tradicionalno sodeluje s knjižnicami in slovenskimi društvi v Istrski županiji ter v severnem delu Primorsko-Goranske županije (Reka). V letu 2014 je skupaj z Gradsko knjižnico Umag in Gradsko knjižnico Poreč uvedla sistem ene članarine za obe knjižnici. Ta omogoča članom Gradske knjižnice Umag in Gradske knjižnice Poreč brezplačen dostop do vseh storitev Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper. V ta namen je z Gradsko knjižnico Umag in Gradsko knjižnico Poreč že podpisala Sporazum o skupni uporabi storitev, ki omogoča brezplačen dostop do slovenskih elektronskih knjig in drugih elektronskih virov kopske knjižnice. Premične zbirke knjižničnega gradiva, namenjene slovenski manjšini, ljubiteljem slovenskega jezika in slovenskim turistom, vzdržuje v Gradski knjižnici Umag, v Slovenskem domu KPD (kulturno-prosvetno društvo) Bazovica (Reka) in v Oddelku Červar Porat Gradske knjižnice Poreč. Z bibliobusom obiskujejo Devin in Mavhinje v občini Nabrežina na Tržaškem. Bibliobusna postajališča so leta 2017 vzpostavili tudi v Umagu in Pulju v hrvaški Istri v sodelovanju s Slovenskim kulturnim društvom Istra v Pulju, Slovenskim kulturnim društvom Ajda v Umagu, Gradsko knjižnico i čitaonico Pula in Gradsko knjižnico Umag. V letu 2020 načrtujejo v sodelovanju s slovenskim kulturnim društvom, osnovno šolo in občino Buzet vzpostaviti novo bibliobusno postajališče pred Osnovno šolo "Vazmoslav Gržalja" v Buzetu, ki je ena od štirih hrvaških osnovnih šol, ki izvajajo fakultativni pouk slovenskega jezika po modelu C.

Domoznanska dejavnost Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper vključuje tudi področje Istrske pokrajine, zato knjižnica že tradicionalno zbira tudi gradivo, povezano s slovensko in italijansko narodno manjšino na Hrvaškem. Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper skupaj s knjižnicami Istre sodeluje na tradicionalnih strokovnih srečanjih treh dežel, ki potekajo v Kopru pod geslom »Knjižnice brez meja«.

Knjižnično dejavnost bodo v sodelovanju s knjižnicami in drugimi organizacijami, pomembnimi za slovensko narodno skupnost v Istrski županiji ter v severnem delu Primorsko-Goranske županije (Reka), skladno z ugotovljenimi potrebami uporabnikov dopolnjevali in širili s sistemom premičnih zbirk. Še naprej bodo izvajali in promovirali sistem ene članarine in brezplačne uporabe slovenskih elektronskih virov na daljavo. Že utečena sodelovanja bodo še okrepili in nadgradili, zlasti s projekti, ki bodo dolgoročno pripomogli k nadaljnjem razvoju knjižnične dejavnosti za slovensko narodno skupnost, k razvoju obmejnega medkulturnega dialoga, dostopnosti slovenske knjige in k ohranitvi ter utrditvi slovenskega jezika in kulture v hrvaški Istri. Prizadevali si bodo za izmenjavo strokovnega znanja in podpore, tudi na področju IKT tehnologije. Krepili bodo stike z ostalimi slovenskimi kulturnimi ustanovami v hrvaški Istri z namenom medsebojnega spoznavanja in izmenjave dobrih praks ter iskanja stičnih točk za nadaljnja sodelovanja.

Avstrija

Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem (v nadaljevanju: KOK) je splošna knjižnica, ki deluje na obmejnem območju z Avstrijo, zato s svojimi dejavnostmi posebno pozornost posveča zamejcem, koroškim Slovencem. Že vrsto let s sredstvi Ministrstva za kulturo izvaja nakup knjižničnega gradiva za Slovensko študijsko knjižnico Celovec. Iz domačega okolja so bralno značko za odrasle »Korošci pa bukve beremo« uspešno prenesli tudi med zamejce v Avstriji, ki so se odzvali z navdušenjem. KOK na ta način skrbi za ohranjanje slovenskega jezika pri koroških Slovencih v Avstriji, podpira kulturno-umetniško izražanje zamejcev v maternem jeziku, skrbi za kulturno povezovanje z matičnim narodom, širi slovensko besedo med Slovenci v zamejstvu, spodbuja branje v slovenskem jeziku, informira v širšem kulturnem prostoru, izobražuje v širšem kulturnem prostoru oz. zadovoljuje

informacijske, izobraževalne ter kulturne potrebe okolja, skrbi za pretok informacij in znanja med Slovenijo in slovensko manjšino v Avstriji.

Poleg Narodne in študijske knjižnica v Trstu obvezni izvod javno financiranih publikacij prejema tudi Slovenska študijska knjižnica v Celovcu. Letno prejmejo okvirno 4.000 enot knjižničnega gradiva.

Madžarska

Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota uspešno sodeluje z Zvezo Slovencev na Madžarskem (osrednje knjižnice za Slovence v Porabju namreč nimamo) in med drugim redno kandidira na razpisih Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za sredstva, s katerimi vsaj delno pokrije stroške delovanja bibliobusa na »porabski progi«. V letu 2013 je knjižnica pričela z izvajanjem pravljčnih uric in knjižne ter knjižnične vzgoje za predšolske in šolske otroke prvih razredov osnovnih šol (Gornji Senik, Števanovci in Monošter). Redno poteka tudi recipročna izmenjava gradiva med murskosoboško in županijsko knjižnico Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár Szombathely (Sombotel). Gre za približno 100 enot gradiva z vsake strani (z naše strani slovensko gradivo za šolske in krajevne knjižnice v Porabju in z njihove madžarsko gradivo za krajevne knjižnice na narodnostno mešanem področju v Prekmurju).

Potujoča knjižnica (bibliobus) je ena od organizacijskih enot Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota, ki od 20. septembra leta 2000 izposoja slovensko gradivo tudi Slovincem v Porabju. Takratni prehod potujoče knjižnice čez državno mejo med porabske Slovence je bil pravi evropski fenomen. Dejavnost potujoče knjižnice med porabskimi Slovenci je bila omogočena na osnovi Programa sodelovanja v izobraževanju, kulturi in znanosti med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Madžarske v obdobju 2000-2003, podpisanega leta 2000 (na podlagi 48. člena v okviru 5. poglavja Manjšinsko kulturno sodelovanje). Soboški knjižničarji so se s tem pridružili vsem tistim, ki si prizadevajo v Porabju ohranjati slovenski jezik, slovensko kulturo in identiteto. Bibliobus ima v Porabju pet postajališč. Obiskujejo ga uporabniki vseh starostnih skupin, od otrok v vrtcih, osnovnošolcev in srednješolcev do odraslih. Knjižničarke murskosoboške knjižnice tudi redno obiskujejo porabske šole z namenom, da učence seznanijo z otroško in mladinsko literaturo v slovenskem jeziku. Opažajo, da otroci vseh starostnih skupin sprejemajo njihov način interpretacije literarnih del (jasno, preprosto in nazorno pripovedovanje), s katero skušajo otroci samostojno razumeti literarna besedila, brez pomoči učiteljev. Glede na to, da porabski učitelji žal tudi ne poznajo slovenske književnosti za otroke, niti prevodov teh del, tudi sami z zanimanjem prisluhnejo knjižničarki. Eden od pomembnejših ciljev izvajanja bibliopedagoške dejavnosti je tudi v tem, da se porabskim učencem zagotovi stik z naravnimi govorniki slovenskega jezika, kar njihovi učitelji niso, saj jih večina v vseh govornih položajih uporablja zgolj madžarski jezik.

Dolgoročni program usmerjenega sodelovanja Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota na področju knjižnične dejavnosti na obmejnem območju

Z izposojanjem slovenskih knjig z bibliobusom je po prepričanju knjižničarjev murskosoboške knjižnice, porabskih Slovencev in Zveze Slovencev na Madžarskem, potrebno nadaljevati tudi v prihodnje. Nadaljevati želijo tudi z izvajanjem bibliopedagoških programov, npr. s pravljčnimi uricami, saj na ta način prispevajo k bogatitvi slovenskega besednega zaklada pri otrocih v Porabju. V prihodnje načrtujejo obiske v vzgojno-izobraževalnih ustanovah na Gornjem Seniku (šola, vrtec), Dolnjem Seniku (vrtec), v Sakalovcih (vrtec) in v Monoštru (vrtec), kar bi po njihovem mnenju obogatilo tudi programe narodnostnih šol. Prizadevajo si, da bi stik z besedno umetnostjo v slovenskem jeziku skozi igro krepil motivacijo za branje pri otrocih, s tem pa tudi pozitiven odnos do slovenskega jezika. Seznanjanje z otroško in mladinsko literaturo v slovenskem jeziku je namreč glavni cilj obiskov knjižničark/pravljčark.

V sodelovanju z Društvom Bralna značka Slovenije namerava murskosoboška knjižnica to dejavnost razširiti tudi v Porabje. Bibliobus Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota, ki redno vozi v Porabje in večinoma ima postanek ob izobraževalnih ustanovah, je širitvi bralne

kulture v veliko pomoč. V letu 2015 so na novo vzpostavili tudi mentorstvo za branje otrok v okviru Bralne značke. Z uredništvom časopisa Porabje se je knjižnica dogovorila, da v časopisu redno objavljajo rubriko za mlade bralce, ki spodbuja branje v slovenskem jeziku, zastavlja uganke o prebranem ter predstavlja kakovostna slovenska mladinska dela, ki jih izberejo s posebno pozornostjo za ciljno skupino otrok v Porabju (prilagojeno njihovi stopnji razumevanja jezika). Zagnani mentorji Bralne značke, rubrika v časopisu Porabje za spodbujanje branja in knjižničarji kot odlični motivatorji branja, bodo gotovo lahko tudi na ta način še naprej prispevali k nadaljnjem ohranjanju in širjenju slovenščine v Porabju.

Nakup knjižničnega gradiva

Ministrstvo za kulturo skladno s področno zakonodajo vsako leto iz rednih sredstev financira nakup knjižničnega gradiva za potrebe sodelovanja s Slovenci v zamejstvu. Sredstva v okviru vsakoletnega neposrednega poziva za nakup knjižničnega gradiva načrtujejo tiste knjižnice, ki delujejo na mejnih območjih in ki so upravičene do predlaganja nakupa tovrstnega gradiva (Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota, Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica, Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper, Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto in Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem). Skupni načrt nakupa s knjižnicami Slovencev v zamejstvu mora vsebovati cilje nakupa, vrste in količino gradiva, lokacijo gradiva v knjižnicah v zamejstvu in načine dostopnosti za uporabnike. Za osrednje knjižnice Slovencev v zamejstvu se upoštevajo: Narodna in študijska knjižnica Trst, Slovenska študijska knjižnica Celovec, Zveza Slovencev na Madžarskem s sedežem v Monoštru (ker osrednja knjižnica Slovencev na Madžarskem ne obstaja) ter Gradska knjižnica »Ivan Goran Kovačić« Karlovac. Skupno so omenjene knjižnice za nakup knjižničnega gradiva za potrebe Slovencev v zamejstvu v letu 2019 prejele 60.000 eurov s PP Knjižničarstvo.

Sofinanciranje programa dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih v letu 2019

Ministrstvo za kulturo je v letu 2019 v skladu s 26. in 55. členom Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15) in 103. členom Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17 in 21/18 – ZNOrg) neposredno pozvalo splošne knjižnice, ki delujejo na obmejnih območjih, k predložitvi predlogov programov za sofinanciranje dejavnosti splošne knjižnice za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih v letu 2019. Na podlagi predloženih in strokovno ovrednotenih programov je bilo petim knjižnicam, ki delujejo na obmejnem območju dodeljenih sredstev v skupni višini 18.920 eurov s PP Knjižničarstvo.

Finančna sredstva za izvedbo nalog splošnih knjižnic za podporo razvoju knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih so dodeljena vsaki od petih knjižnic, ki izvajajo dejavnost na obmejnem območju in so bila odvisna od ugotovljenega stanja zagotavljanja dostopa do knjižničnega gradiva Slovencem v zamejstvu, presoje programa, ki jo je opravila strokovna komisija za knjižnično dejavnost, višine upravičeno zaprosenih sredstev in glede na razpoložljiva sredstva. Prednost pri financiranju so imeli tisti programi knjižnic, pri katerih je bilo ugotovljeno, da je aktualno izkazano stanje zagotavljanja dostopa do knjižničnega gradiva in storitev Slovencem v zamejstvu slabše.

Splošne knjižnice, ki delujejo na mejnih območjih, aktivno čezmejno sodelujejo tudi na področju domoznanstva (digitalizacija gradiva in objava le-tega na domoznanskem portalu Kamra).

Ministrstvo za kulturo si prizadeva povečevati tudi dostopnost oddaljenega dostopa do e-knjig v slovenskem jeziku, saj le-to omogoča stik s slovensko knjigo in slovenskim jezikom tudi vsem živečim Slovencem zunaj meja Slovenije in s tem predstavlja dragoceno povezavo Slovencev v

zamejstvu in po svetu z matično državo ter aktualno knjižno produkcijo. Namen tovrstne podpore je omogočiti hitrejši razvoj bralnih občinstev in bralnih navad ter izboljšati stik s slovensko knjigo ter slovenskim jezikom Slovencev v zamejstvu in po svetu. S pomočjo portala Biblos si tako tudi Slovenci zunaj Republike Slovenije lahko izposojajo ali kupujejo e-knjige v slovenskem jeziku. Zanimanje Slovencev, ki živijo v različnih državah sveta, je za uporabo portala veliko. Ministrstvo za kulturo je za namen večje dostopnosti elektronske knjige v slovenskem jeziku 58-im slovenskim splošnim knjižnicam v letu 2019 namenilo v skupni višini 70.000 eurov.

Arhivska dejavnost:

Arhiv Republike Slovenije: Delo v zvezi z evidentiranjem arhivskega gradiva društev slovenskih izseljencev v letu 2019:

- HASA NSW: svetovanje F. Auserju v zvezi s skeniranjem preostalega gradiva HASA NSW; priprava priporočila v zvezi z uvozom in dogovori glede transporta preostalega arhivskega gradiva HASA NSW;
- Korespondenca z Uradom Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu v zvezi z evidentiranjem pri slovenskih izseljenskih društvih v letu 2019;
- Korespondenca in telefonski pogovori z društvi v Stuttgartu in Sindelfingnu, generalnim konzulatom RS v Münchnu, Uradom Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, priprava predstavitve projekta za člane izseljenskih društev;
- Korespondenca s Kranjsko slovensko katoliško jednota – KSKJ (American Slovenian Catholic Union) Joliet in Slovenska ženska zveza, Joliet v zvezi z odkupom in hrambo publikacij;
- Sestanek s predstavnikom Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu – priprava načrta obiska izseljenskih organizacij do konca 2019 (4. 6. 2019);
- Sodelovanje na posvetu Sveta Vlade RS za Slovence po svetu s prispevkom »Evidentiranje arhivskega gradiva pri izseljenskih organizacijah 2015–2019« (1. 7. 2019);
- Priprava poročila o evidentiranju pri slovenskih izseljenskih društvih v Stuttgartu in Sindelfingnu, priprava popisov in historiatov, zaključeno in odposlano društvom Slovenski muzikantje Sindelfingen, SKD Triglav Sindelfingen in SKUD Triglav Stuttgart ter Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu;
- Sestanek s F. Auserjem in D. Černe v zvezi s podarjenim gradivom Slovencev v Canberri; sestanek z D. Gelt glede gradiva Slovenskega društva Melbourne Eltham (D. Gelt); sestanek s F. Auserjem in M. Šušteršič v zvezi s preostalim gradivom SI AS 2185, Zgodovinski arhiv za slovenske Avstralce za Novi Južni Wales, urejanje podrobnosti v zvezi z uvozom gradiva;
- Korespondenca z Uradom Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in slovenskimi društvi v ZDA in Kanadi v zvezi z evidentiranjem pri slovenskih izseljenskih društvih v letu 2020 (San Francisco, Vancouver, Winnipeg in Toronto);
- Sestanek z J. Komarjem in M. Poznič v zvezi z digitalizacijo zgodovinskega arhiva Zedinjene Slovenije v Buenos Airesu;
- Priprava poročila in predstavitev projekta evidentiranja arhivskega gradiva pri slovenskih izseljenskih društvih za Svet Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu;
- Korespondenca s S. Hegazi (Slovensko društvo Snežinka, Kairo, Egipt) in D. Gelt v zvezi s portalom Slovenians in Australia;
- Priprava in izvedba delavnice o urejanju in popisovanju arhivskega gradiva društev za izseljence v južni Nemčiji, Stuttgart, 29. 3. 2019.

Muzejska dejavnost:

Pooblaščenim muzejem nekatere programe povezujejo z zamejskimi Slovenci in Slovenci po svetu – izmenjave razstav.

Ostalo:

- Sofinanciranje programa Slovenskega stalnega gledališča v Trstu.
- Sofinanciranje kulturnih projektov – JSKD; 37 projektov v letu 2019.
- Izdaja knjig, podpora knjigam in prevodi (zamejstvo).
- Na osnovi dogovora med Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za zunanje zadeve in Uradom Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je predvideno financiranje postavitve spomenika Francetu Prešernu v Zagrebu (park Bundek) v višini 10.000 evrov iz pp 131129 – Mednarodno sodelovanje, konto 4029, ukrep 3340-18-0004 v letu 2020.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

MGRT preko javne agencije SPIRIT Slovenija sofinancira dejavnost slovenskih poslovnih klubov v tujini od leta 2008.

Od leta 2008 dalje je bilo za aktivnosti, ki jih izvajajo poslovni klubi v tujini, ki jih vodijo Slovenci in za katere menimo, da bi sredstva lahko sodila med programe, namenjene Slovincem zunaj meja Slovenija, izplačanih nekaj več kot 2,1 mio EUR. Poslovni klubi izvajajo nabor aktivnosti, ki jih pojasnjujemo v nadaljevanju in niso eksplicitno namenjeni kot program, namenjen za Slovence zunaj meja Slovenije.

Med poslovne klube, ki jih vodijo Slovenci, ki delujejo in/ali živijo v tujini in za katere menimo, da bi sredstva lahko sodila med programe, namenjene Slovincem zunaj meja Slovenija štejemo:

- Slovenian American Business Association S-ABA
- Slovensko deželno gospodarsko združenje - Unione regionale economica slovena
- Slovenska gospodarska zveza v Celovcu
- Slovenian Business and Research Association
- Slovenački poslovni klub Beograd
- Društvo in poslovni klub Triglav - Rysy
- Slovenian Business Club Zambia Slovenia CO., LTD.
- Združenje občannov a spločnosti Slovinskeje republike a Slovenskeje republike
- Luxemburg Slowenien Business Club A.S.b.l.

Ostalih poslovnih klubov ne vodijo Slovenci (Hrvaška, Ruska Federacija, Tunizija in Kosovo), čeprav gre za bilateralne poslovne klube.

Splošno o ukrepu sofinanciranja slovenskih poslovnih klubov v tujini

Aktivnosti poslovnih klubov se sofinancirajo preko enoletnega javnega razpisa, ki ga objavi javna agencija SPIRIT Slovenija in za katerega s strani MGRT dobi po pogodbi zagotovljena sredstva za izvajanje javnega razpisa vsako leto za eno koledarsko leto.

V skladu z razpisnimi določili so slovenski poslovni klubi v tujini uradno registrirani pravni subjekti, ki izvajajo aktivnost slovenskega poslovnega kluba in katerih dejavnost je usmerjena v:

- krepitev gospodarskega sodelovanja med Republiko Slovenijo in državo, v kateri imajo sedež;
- spodbujanje rednih formalnih in neformalnih stikov ter izmenjave informacij med lokalnimi podjetji, institucijami in slovenskimi podjetji, zainteresiranimi za poslovanje na tujem trgu;

- svetovanje slovenskim, predvsem malim in srednje velikim podjetjem, ki se odločajo za prodor na trg, na katerem deluje slovenski poslovni klub, ter tujim podjetjem, ki želijo poslovati s slovenskimi podjetji;
- redno seznanjanje slovenskih podjetij in institucij s poslovnimi priložnostmi in aktualnimi poslovnimi informacijami,
- promocijo slovenskega gospodarstva ter slovenskega poslovnega okolja v državi, v kateri klub deluje.

Namen javnega razpisa je oblikovati in vzdrževati mrežo že delujočih slovenskih poslovnih klubov v tujini in jih spodbujati pri izvajanju aktivnosti, povezanih z internacionalizacijo slovenskega gospodarstva.

Glavni cilj javnega razpisa je pomoč čim večjemu številu slovenskih podjetij na različnih lokacijah po svetu ter posredovanje konkretnih informacij s tujih trgov za slovenska podjetja, dosega pa se na podlagi naslednjih kazalnikov:

- število organiziranih poslovnih dogodkov, namenjenih slovenskim in tujim podjetjem;
- število slovenskih podjetij, ki jim je s strani poslovnih klubov ponujena informacijska podpora, vezana na prodor na tuje trge in poslovanje na tujih trgih,
- število prispevkov (poslovnih novic in poslovnih priložnosti) za objavo na portalu Izvozno Okno.

Sofinancirane aktivnosti in prejemniki sredstev

V letu 2008 se je na javni razpis prijavilo 6 poslovnih klubov iz sosednje Italije in Avstrije ter držav nekdanje Jugoslavije. Že leto kasneje je bilo v mreži poslovnih klubov 11 poslovnih klubov iz različnih evropskih držav. V kasnejših letih se je število poslovnih sofinanciranih poslovnih klubov gibalo med 12 in 16.

V letu 2008 je bilo za sofinanciranje slovenskih poslovnih klubov v tujini na voljo 185.000 EUR, leto kasneje 230.000 EUR, kasneje so se razpoložljiva sredstva gibala med 250.000 in 450.000 EUR, odvisno tudi od razpoložljivih sredstev v državnem proračunu.

Sprva so bile v okviru sofinanciranja sofinancirane aktivnosti organizacije poslovnih dogodkov, promocije slovenskega gospodarstva v državi, v kateri poslovni klub deluje, ter posredovanja aktualnih informacij o tujem trgu. Kasneje je bilo z namenom večanja učinkov informiranja slovenskih podjetij ter promocije slovenskega gospodarstva v predmet javnega razpisa dodano izvajanje aktivnosti individualnega svetovanja slovenskim podjetjem, posredovanje konkretnih poslovnih priložnosti za objavo na portalu za slovenske izvoznike Izvozno Okno ter vzpostavitev in delovanje showrooma – stalnega razstavnega prostora, v katerem so razstavljeni izdelki in promocijska gradiva slovenskih podjetij.

Izvedene aktivnosti poslovnih klubov v letu 2019, ki so predmet javnega razpisa.

Leto	Število poslovnih klubov v mreži	Število individualnih svetovanj slovenskim podjetjem	Število organiziranih poslovnih dogodkov	Število posredovanih poslovnih priložnosti in informacij	Število Showroomov (predmet javnega razpisa od 2017 dalje)
2019	13	744	66	707	7

Kakovost aktivnosti, ki jih izvajalo slovenski poslovni klubi v tujini je skozi vsa leta visoka. Organizirali so veliko poslovnih dogodkov, med katere štejejo:

- seminarje,

- delovne zajtrke,
- forume,
- gospodarske delegacije,
- B2B srečanja med slovenskimi in tujimi podjetji,
- predstavitve na sejnih v tujini,
- predstavitve tujega poslovnega okolja slovenskim podjetjem ter
- predstavitve slovenskega poslovnega okolja tujim poslovnim javnostim.

V zadnjih letih dajejo večji poudarek na kakovost kot na količino organiziranih dogodkov. Organizirajo gospodarske delegacije iz in v Slovenijo ter druge dogodke, na katerih se srečujejo slovenska in tuja podjetja.

Individualno poslovni klubi slovenskim podjetjem pomagajo v obliki informiranja o značilnostih in načinih poslovanja na tujih trgih, v obliki pomoči pri reševanju birokratskih ali drugih zapletih ter posredovanju kontaktov lokalnih institucij ali podjetij.

V lanskem letu je bil predmet javnega razpisa razširjen s storitvijo, ki je vedno bolj iskana s strani slovenskih podjetij, t.j. poglobljena svetovanja slovenskim podjetjem, v okviru katerih slovenski poslovni klubi v tujini slovenskim podjetjem ponujajo poglobljene informacije o trgu, pripravljajo sezname potencialnih poslovnih partnerjev ter organizirajo individualna srečanja med slovenskimi in tujimi podjetji.

Aktivni so tudi pri promociji slovenskega gospodarstva v svojih državah. Slovensko gospodarstvo in podjetja promovirajo na poslovnih dogodkih in mreženjih ter v lokalnih medijih, nekateri pa vzdržujejo tudi stalne razstavne prostore, kjer si obiskovalci lahko ogledajo izdelke slovenskih podjetij oziroma so jim na voljo njihova promocijska gradiva

Poslovni klubi aktivno sodelujejo tudi pri nekaterih aktivnostih, ki jih v okviru programa izvaja SPIRIT Slovenija, predvsem pri seminarjih o poslovanju na tujih trgih ter organizaciji gospodarskih delegacij in drugih poslovnih srečanj v državah, v katerih delujejo. Aktivno pa se udeležujejo tudi raznovrstnih srečanj s slovenskimi podjetji (kot na primer: sredina mreženja na Gospodarski zbornici Slovenije, nacionalna konferenca o internacionalizaciji ali dogodki in predstavitve v okviru MOS Celje).

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Tudi v letu 2019 se je izvajal program sodelovanja med Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) in slovenskimi zamejskimi kmetijskimi organizacijami v skladu s sprejetim in izvedenim letnim programom za posamezno slovensko zamejsko kmetijsko organizacijo.

Italija - Kmečka zveza Trst

Aktivnosti v okviru programa za 2019 so bile usmerjene v naslednje projekte in aktivnosti:

- Skupna promocija in povezovanje turističnih in izletniških kmetij iz zamejstva v Italiji in Slovenije.
- Posredovanje dobrih praks in nudenje svetovalne pomoči čezmejnimi posestnikom pri urejanju zadev in reševanju problemov v zvezi z dvolastništvom.
- Krepitev sodelovanja na obeh straneh meje s poudarkom na vključevanju stanovskih organizacij in kmetov v bodoče skupne načrte razvoja obmejnih regij in priprava predlogov za skupni razvoj kmetijstva obmejnih regij.
- Nudenje svetovalne pomoči pri programu razvoja podeželja PRP 2014 - 2020.
- Posredovanje dobrih praks s področja strokovnega svetovanja med strokovnjaki Kmečke zveze in kmetijsko svetovalne službe Slovenije in izmenjava strokovnega znanja in izkušenj.
- Sodelovanje in povezovanje Kmečke zveze z Lokalno akcijsko skupnostjo Kras (LAS) Kras in LAS-i v obmejnem prostoru.

- Posredovanje in predstavitev pravic ter postopkov za koriščenje pokojninskih dodatkov.
- Sodelovanje Kmečke zveze pri pripravi novih čezmejnih načrtov EU in programa sodelovanja Slovenija – Italija 2014 – 2020.
- Organiziranje in zagotavljanje svetovalne službe na Goriškem v Italiji.
- Sodelovanje na področju skupne promocije in trženja posebnih tradicionalnih in ekoloških kmetijskih pridelkov in izdelkov.
- Strokovne tedenske objave in informacij v Primorskem dnevniku ter letna naročnina na Kmečki glas.

Avstrija - Kmečka izobraževalna skupnost in Skupnost južno koroških kmetov in kmetov

Izvedeni so bili naslednji projekti in aktivnosti:

- Izvedba in koordinacija delovnih praks dijakov slovenskih kmetijskih šol na avstrijskem Koroškem.
- Izvedba in koordinacija delovnih praks slovenskih dijakov kmetijskih šol z avstrijske Koroške na biotehniških šolah v Sloveniji.
- Čezmejni transfer izkušenj in izboljšanje kmetijske proizvodnje in proizvodov v okviru sodelovanja slovenskih kmetij z avstrijske Koroške pri »Dobrotah slovenskih kmetij«;
- Izvedba in koordinacija strokovnih ekskurzij za kmete in kmetice iz Slovenije po avstrijskem Koroškem.
- Izvedba in koordinacija strokovnega srečanja slovenskih višjih šol iz slovenskega zamejstva in biotehničnega centra Naklo za izdelavo trilateralnega učnega načrta s težiščem v naravoslovju, kot priprava na skupni projekt ERASMUS + SLAVIT.
- Spletna prodaja kmečkih dobrot.
- Predstavitev slovenskega kmetijstva na stojnici v šotoru Alpe Jadran na Pliberškem Jormaku ter na kulinarčnih praznikih po avstrijski južni Koroški.
- Promocija slovenskega kmetijstva na mednarodnem Kmečkem prazniku – srečanje slovenskih kmetov iz petih dežel (SLO, IT, AVT, HU, HR).
- Promocija slovenskega kmetijstva na tržnici »Alpe srečajo Jadran« v športnem parku Slovenskega atletskega kluba-SAK Celovec, na velikonočni tržnici v Celovcu, na velikonočni tržnici na Jedvovci, v Borovljah, na Habnjarevem jezeru v Hodišah, v Žrelcu, na adventni tržnici na Jedvovci, na adventni tržnici na otoku Maria Worth in na dnevih Alpsko-jadranske kuhinje v Celovcu.
- Strokovni servis za delovanje stanovskega zastopstva Skupnosti južno koroških kmetov in kmetov;

Madžarska - Razvojnica agencija Slovenska krajina

- Izvajanje turistične dejavnosti na Slovenski vzorčni kmetiji (oddaja apartmajev ter kulinarčna ponudba).
- Vzreja živine, telic in bikov.
- Pridelava jabolk.
- Izvedene so bile delavnice: delavnica zimska rez v sadovnjaku Slovenske vzorčne kmetije, priprava škropilnega programa za jablane, delavnica določanja optimalnih rokov obiranja jabolk v nasadu, delavnica določanja nasada za naprej, delavnica predelava mesa, delavnica peke potic, delavnica kuhanje marmelad, delavnica oblikovanja skupne blagovne znamke, delavnica izdelave srca, sove in jabolka iz sena, nadaljevalni tečaj konjereje in jahanja konj.
- Izvedba dodatnih agrotehničnih ukrepov v sadovnjaku ter na njivskih in travniških površinah.

Hrvaška - Kmečka izobraževalna skupnost Gorski kotar

- Sadjarstvo: prikaz rezi sadnega drevja, pregled v nasadu, svetovanje v nasadu jagod in malin, priprava tehnoloških navodil, priprava gnojilnega načrta za šolski vrt, pregled nasada in svetovanje v nasadu jagod in malin, sajenje jagod, priprava razstave jabolk in krompirja, predavanje o odpornih sortah v sadjarstvu.

- Vrtnarstvo: sajenje solate, paprike in paradižnika, sajenje zelja in kisanje zelja, pridelava krompirja, priprava tal, varstvo krompirja, spremljanje sort v poskusu, predstavitev sort krompirja.
- Razstava pridelkov: razstava jabolk in krompirja.
- Ocenjevanja žganja in rezultati: ocenjevanje vzorcev žganj, predstavitev rezultatov in podelitev priznanj.
- Živinoreja: poskusna setev TDM in ogled posevka TDM, analiza krme, ogled pašnika.
- Čebelarstva učna pot: spomladanska oskrba medovitega vrta, sajenje trajnic in prireditve na čebelarstvu učni poti, jesenski obisk medovitega vrta.

Koordinacija AGRASLOMAK

- Pripravljena in izdelana je bila brošura o turističnih potencialih Gorskega kotarja št. 2 za področje celotne Čabranske občine.
- Ponatisnjena in dopolnjena je bila izdaja brošure koordinacija AGRASLOMAK (maj 2019) ter izvedena javna predstavitev ponatisa na Dobrotah slovenskih kmetij na Ptujju.
- Izveden je bil javni razpis za snemanje dokumentarca o slovenskem kmetijstvu v zamejstvu
- Aktivno sodelovanje in promoviranje posamezne slovenske zamejske kmetijske organizacije na »Dobrotah slovenskih kmetij« maja 2019
- Sodelovanje pri projektu pridobitve mladih zamejcev za izobraževanje in medsebojno povezovanje v prostoru Alpe – Jadran.
- Sodelovanje koordinacije na Vseslovenskem srečanju v Državnem zboru; predstavitev mladega kmeta s Tržaškega (julij 2019).
- Udeležba predstavnikov slovenskih zamejskih kmetijskih organizacij na srečanju kmetov petih dežel na kmečkem prazniku na avstrijskem Koroškem (julij 2019).
- Udeležba na mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni, organizacija informativnega pulta na razstavnem prostoru MKGP ter izvajanje promocije slovenskega kmetijstva iz zamejstva.
- Srečanje predstavnikov zamejskih kmetijskih organizacij.
- Izvajanje promocije turističnih kmetij iz Slovenije in zamejstva pod naslovom »Turistične kmetije brez meja« na regati Barkovljanka 2019.
- Promocija vina Prosekar s strani Kmečke zveze iz Trsta

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

(vključno z Javnim štipendijskim, razvojnim, invalidski in preživninskim skladom Republike Slovenije)

V letu 2008 so na podlagi 68. člena Zakona o štipendiranju Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVZT), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ), Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije ter Center RS za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja sklenili dogovor o prenosu sredstev in zbirk podatkov v zvezi s štipendijami za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu. Sklad tako izvaja javni razpis za dodelitev štipendij za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu od leta 2008 dalje.

Sredstva na javnem razpisu so načrtovana za posamezno šolsko/študijsko leto, za štipendiste, ki so upravičeni na predmetnem javnem razpisu.

MDDSZ sofinancira tudi delovanje nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju vojnih veteranov v zamejstvu.

Ministrstvo za obrambo

Ministrstvo za obrambo je v letu 2019 sofinanciralo delovanje nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju vojnih veteranov v zamejstvu, v skupni višini 54.837,88 eurov.